

Drs. Joyce Langenacker

wethouder Werk, Economische Zaken, Sociale Zaken
(Participatiewet), Wonen, Coördinatie Sociaal Domein

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie Samenleving en Ontwikkeling

Datum 1 mei 2015
Ons kenmerk STZ/EC 2015/172082
Contactpersoon J. Appelman
Doorkiesnummer 023-5113445
E-mail j.appelman@haarlem.nl
Onderwerp Arbeidsmarktbrief voorjaar 2015

Geachte leden van de raadscommissie Samenleving en Ontwikkeling,

In 2014 heeft de gemeenteraad de arbeidsmarktagenda 2014-2016 vastgesteld met een actieplan ter versterking van de arbeidsmarkt. Naast de voortgang van de activiteiten in de begroting in het najaar en het jaarverslag in het voorjaar wordt de raad via een arbeidsmarktbrief over de resultaten van het actieplan geïnformeerd.

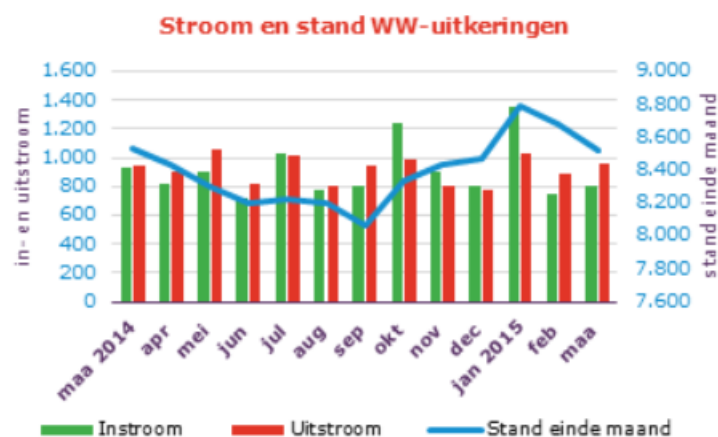
Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt

De afgelopen jaren heeft de Haarlemse arbeidsmarkt de nodige veerkracht laten zien ondanks de economische laagconjunctuur. De werkloosheid ligt met 6,6% nog steeds onder het landelijk gemiddelde en die van de meeste vergelijkbare steden. De arbeidsmarkt houdt echter geen rekening met gemeentegrenzen. Het grootste deel van de Haarlemse beroepsbevolking werkt buiten de eigen gemeente en een groot deel van de inwoners in de regio werkt in Haarlem. Inzicht in de ontwikkeling van de arbeidsmarkt op het schaalniveau van de Metropoolregio Amsterdam en de westflank daarvan in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland-IJmond is dan van belang.

De gevolgen van de economische laagconjunctuur van de afgelopen jaren zijn in 2014 en de jaren daarna nog merkbaar. De verwachting van het Centraal Planbureau is dat de Nederlandse economie voorzichtig herstelt met een groei de komende jaren van rond de 1,7% en in de metropoolregio Amsterdam op 3% in 2015. De werkloosheid volgens de nationale definitie blijft de komende jaren landelijk rond

de 8% en in de Metropoolregio Amsterdam rond de 9%¹ en op een substantieel herstel van de arbeidsmarkt moeten we nog wachten.

Onder invloed van een aantrekkende economische groei verwacht het UWV volgens de in februari 2015 uitgebrachte arbeidsmarktprognose dit jaar wel een verdere verbetering van de arbeidsmarkt. Voor het eerst in jaren zal het aantal banen van werknemers weer groeien. Het aantal vacatures neemt net als in 2014 toe, in vrijwel alle sectoren. Het aantal WW-uitkeringen zal voor het eerst in drie jaar op jaarbasis afnemen. Hieronder de stand van zaken eind maart 2015 voor de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland-IJmond.

De grootste vraag op de arbeidsmarkt de komende jaren is geen uitbreidingsvraag van het aantal banen maar een vervangingsvraag. Als gevolg van de vergrijzing zal een groot deel van de beroepsbevolking het arbeidsproces verlaten. De vervangingsvraag wordt ingeschat op ca. 2,8% per jaar van het totaal aantal banen. Afhankelijk van de vergrijzing kan de vervangingsvraag per bedrijfssector verschillen of per regio. Ook de banenkrimp- of groei verschilt per bedrijfssector.

Uitvoering van de arbeidsmarktagenda 2014-2016

In de bijlage treft u de resultaten in 2014 aan van de acties uit de arbeidsmarktagenda. Het Haarlemse ondernemingsklimaat is vergelijkbaar met die van andere onderzochte gemeentes. Het aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters is met meer dan 30% verminderd ten opzichte van schooljaar 2011-2012. De doelstelling van Social return on investment te weten jaarlijks 50 banen voor werkzoekenden met een afstand op de arbeidsmarkt is ruimschoots gehaald. Dit geldt ook voor het intensief ondersteunen van 620 jongeren bij het vinden van werk of opleiding. Op basis hiervan blijkt dat de uitvoering van de arbeidsmarktagenda op koers ligt. Het is nu zaak koersvast te blijven en in te spelen op nieuwe kansen die zich voordoen. Daarnaast blijven we de arbeidsmarkt goed monitoren.

Monitoring

¹ Almere-Lelystad >12%, Amsterdam en Zaanstreek >10% zijn regio's met de hoogste werkloosheid in de MRA.

De meest recente arbeidsmarkt gegevens van de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland- IJmond staan op de website van het UWV:

https://www.werk.nl/portal/page/portal/werk_nl/arbeidsmarktinformatie/regio/west/zuid-kennemerland/aanbod

Daarnaast staan de jaarlijks in het voorjaar aangepaste arbeidsmarktgegevens van Haarlem in de economische monitor op de website van de gemeente Haarlem:

https://www.haarlem.nl/fileadmin/bestanden/Feiten_en_cijfers/Monitors/economische_monitor.pdf

In de economische verkenningen van Amsterdam 2015 wordt een prognose gegeven van de ontwikkeling van de arbeidsmarkt in zowel Zuid-Kennemerland (regio Haarlem) als IJmond:

<http://www.amsterdam.nl/gemeente/organisatie/ruimte-economie/economie/economie-amsterdam/verkenningen-2015/>

Tenslotte

Ik hoop u met bovenstaande voldoende te hebben geïnformeerd over de resultaten in 2014 van de acties uit de arbeidsmarktagenda. Ik blijf u op de hoogte houden van de ontwikkelingen en vervolgacties in 2015.

Met vriendelijke groet,

Drs. Joyce Langenacker

Bijlage

Resultaten in 2014 van de acties uit de arbeidsmarktagenda 2014 -2016:

- Actie

Uitvoering van de Economische Agenda 2012-2016 en de samen met de partners opgestelde convenanten voor de Binnenstad 2013-2017 en Waarderpolder 2011-2015, zodat het ondernemingsklimaat van Haarlem in 2016 vergelijkbaar is met die van andere steden.

Resultaat

In 2014 is het ondernemingsklimaat van Haarlem bij de Haarlemse ondernemers gemeten. Hieruit kwam een rapportcijfer van 6,8 gelijk aan het gemiddelde van andere in de benchmark opgenomen gemeenten. In 2010 lag Haarlem met een 6,6 nog onder het landelijke gemiddelde.

De banenontwikkeling in Haarlem week qua percentage de afgelopen jaren sterk af van het landelijke gemiddelde. In 2014 ligt de banenontwikkeling in Haarlem vrijwel op die van het landelijke gemiddelde qua banenkrimp percentage. Grootste banengroei in 2014 in Haarlem betreft de Detailhandel met 266 banen en de Horeca met 145 banen. Daarnaast zijn er 244 nieuwe bedrijven gevestigd in Haarlem, waarvan de helft in de zakelijke dienstverlening. Haarlem volgt met een groeiend aantal ondernemers de landelijke trend.

Conclusie

Het ondernemingsklimaat in 2014 is vergelijkbaar met die van andere onderzochte gemeentes. Een actuele economische koersbepaling en actueel uitvoeringsprogramma is van belang. In 2015 wordt het convenant voor de Waarderpolder geactualiseerd. In 2016 de economische agenda.

- Actie

In 2016 zijn de afspraken uit het (landelijke) Sociaal Akkoord voor reguliere banen voor werkzoekenden met een afstand op de arbeidsmarkt gehaald, waaronder via Social Return jaarlijks 50 banen voor werkzoekenden met een afstand op de arbeidsmarkt.

Resultaat

Haarlem heeft een Lokaal Sociaal Akkoord, dat als functie heeft om het creëren van garantiebanen aan te jagen, maar kent een bredere doelstelling dan het landelijke sociaal akkoord. Speerpunten zijn:

- Aanpak preventie voortijdige schooluitval.
- Garantiebanen voor inwoners met een arbeidsbeperking. De grootste werkgevers van Haarlem, die zich aan dit Lokaal Sociaal Akkoord committeren, hebben de ambitie om in 2015 voor 50 mensen met een arbeidsbeperking een passende werkplek te vinden.
- Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). De partners zijn ambassadeurs als het gaat om het uitdragen van MVO bij werkgevers.

De Social Return inzet door bedrijven en de doelstellingen vanuit Social Return leveren een bijdrage aan het Sociaal Akkoord. Voor 2014 zijn de gestelde doelen inmiddels gerealiseerd. Vanaf mei 2013 t/m september 2014 zijn bijna 200 mensen bemiddeld via Social Return. Het gaat om werkplekken voor mensen met een bijstand- of WW-uitkering, opleidings- en werkervaringsplekken (Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL)) en inzet van SW-geïndiceerden / inkoop bij het SW bedrijf Paswerk. Via de informatie-nota voortgang en evaluatie sociaal return kenmerk 2014/376691 van 11 november 2014 is de raad geïnformeerd.

Conclusie

De doelstelling van Social return on investment te weten jaarlijks 50 banen voor werkzoekenden met een afstand op de arbeidsmarkt is in 2014 ruimschoots gehaald. Voor 2015 is er echter een nieuwe taakstelling uit het Lokale Sociaal Akkoord. Hierover heb ik u via een afzonderlijke brief geïnformeerd.

• Actie

Uitvoering van het vastgestelde regionale plan van aanpak jeugdwerkloosheid (AJW) 2013 en 2014 Zuid- en Midden-Kennemerland (620 jongeren in de arbeidsmarktregio intensiever ondersteunen bij het vinden van werk of een opleiding). Hierbij is er gefocust op drie onderwerpen:

- Intensivering van de bemiddeling van school naar werk voor jongeren met een startkwalificatie.
- Loonkosten- en stimulerings-subsidies en vouchers voor werkgevers, voor beide doelgroepen, alsmede scholings-adviezen.
- Uitstroomtrajecten voor jongeren zonder beroepskwalificatie, die extra begeleiding nodig hebben.

Resultaat

Met het intensief ondersteunen van 725 jongeren bij het vinden van werk of opleiding is de doelstelling van 620 jongeren ruimschoots gehaald. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Focus 1: Intensivering van bemiddeling naar werk gericht op werkzoekende jongeren met startkwalificatie. Bemiddeling door jongerenadviseurs: Er zijn drie extra jongerenadviseurs aangetrokken, naast de reguliere inzet van drie jongerenadviseurs, die zich specifiek richten op de bemiddeling van jongeren naar werk. Een middel dat de adviseur kan inzetten is de jongerenvoucher (zie focus 2 toelichting)

Doel is om 200 jongeren te bemiddelen tijdens de looptijd van het AJW. Per 1 februari 2015 zijn 150 jongeren bemiddeld (met en zonder jongerenvoucher).

Startersbeurzen: De arbeidsmarktregio maakt het aantrekkelijk voor werkgevers om werkervaringsplaatsen aan te bieden. Dit wordt gedaan door

de werkgever een vergoeding te betalen voor de begeleiding van de jongere. De regio heeft zich aangesloten bij de Startersbeurs die de administratieve afhandeling verzorgt voor 40 beurzen. Tevens biedt de Startersbeurs een digitaal platform waar werkgevers hun vacature kunnen plaatsen en jongeren -wanneer zij een werkgever hebben gevonden- zich kunnen inschrijven. Het initiatief om een werkervaringsplaats te vinden ligt bij de jongere. Doel is om 40 werkervaringsplaatsen aan te bieden. Per 1 februari 2015 zijn 20 werkervaringsplaatsen gecreëerd met de Startersbeurs.

Focus 2: Stimuleren werkgevers en scholingsadviezen gericht op jongeren met en zonder startkwalificatie

Bemiddeling door jongerenadviseurs: Bovengenoemde adviseurs nemen ook de bemiddeling van jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en jongeren zonder startkwalificatie voor hun rekening. Zij hebben de mogelijkheid om -met MBO jobcoach/BPV coördinator- jongeren vouchers te verstrekken.

Jongeren vouchers: De regio maakt het voor werkgevers aantrekkelijk om jongeren een plek in hun bedrijf aan te bieden. Dit wordt gedaan door het aanbieden van een 'jongeren voucher'. De werkgever ontvangt een vergoeding van € 2000,- na afloop wanneer hij een jongere een arbeidscontract aanbiedt van 6 maanden en de jongere hiermee uitkeringsonafhankelijk wordt. Wanneer de werkgever een jongere een BBL-plek aanbiedt ontvangt hij na afloop van de afgesproken periode een vergoeding van € 1000,-. Volgens ROC Nova is de verwachting dat vanaf september 2014 meer vouchers worden ingezet aangezien het nieuwe schooljaar is begonnen. Doel is om 100 jongeren met een jongeren voucher bij een bedrijf te plaatsen. Per 1 februari 2015 zijn 95 vouchers uitgegeven, waarvan 35 BBL-vouchers.

RMC-adviezen: Alle jongeren van 23-27 jaar die zich melden voor een uitkering worden doorverwezen naar het RMC voor een scholingsadvies. Doel is om 200 jongeren (buiten de reguliere doelgroep) van 23-27 jaar een scholingsadvies te geven. Deze aanpak is zo succesvol gebleken dat gaandeweg de doelstelling is bijgesteld naar 300. Per 1 februari 2015 zijn er 400 scholingsadviezen gegeven.

Focus 3 Gericht op jongeren zonder startkwalificatie die extra begeleiding nodig hebben

Focus 3 richt zich op de jongeren zonder startkwalificatie die door multiproblematiek extra kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt. Voor deze jongeren wordt de expertise van Perspectief ingezet.

Op dit moment is voor 60 jongeren een traject ingezet;

15 jongeren volgen een uitgebreid traject

15 (van de 25) jongeren hebben een stageplek

30 jongeren zijn of worden naar reguliere bedrijven begeleid en

Doel is om voor 70 jongeren een traject in te zetten. Resultaat per 1 februari 2015 is dat 60 jongeren een traject volgen.

Conclusie

Met het intensief ondersteunen van 725 jongeren bij het vinden van werk of opleiding is de doelstelling van 620 jongeren ruimschoots gehaald. Bepaalde onderdelen in de ondersteuning scoorden echter onder de taakstelling en andere onderdelen boven de taakstelling. Voor de zomer 2015 volgt nog een eindrapportage met de verantwoording en de vervolgafspraken.

- Actie

Het streven is een vermindering van het aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters de komende jaren met 30% ten opzichte van het schooljaar 2011-2012.

Resultaat

Het aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters is op basis van onderstaande cijfers met meer dan 30% verminderd ten opzichte van schooljaar 2011-2012.

Nieuwe Voortijdig schoolverlaters (VSV)	
2011/2012	1.078
2012/2013	647 (definitief) (min 40% t.o.v. 2011/2012)
2013/2014	558 (voorlopig)(min 48% t.o.v. 2011/2012)

Als centrumgemeente heeft Haarlem als RMC- regio Zuid- en Midden- de regierol voor de bestrijding van voortijdig schoolverlaters. De VSV-aanpak richt zich op het op tijd in beeld krijgen van potentiële schoolverzuimers en schoolverlaters door tijdige meldingen, het bieden van extra begeleiding en het uitvoeren van een preventieve (verzuim)aanpak . Uitvoering vindt plaats samen met de schoolbesturen en andere ketenpartners, zoals de hulpverlening.

De afgelopen periode is er veel inzet gepleegd om schooluitval te voorkomen en zoveel mogelijk jongeren aan een diploma helpen. Het gaat dan om maatregelen als preventieve spreekuren op VO en MBO en het begeleiden van jongeren. Ook de zomeracties, waaronder een no show actie, van de regio is een van de effectieve maatregelen geweest. De uitval in vooral MBO 2, 3 en 4 en ook in de bovenbouw VMBO en Havo is nog aan de hoge kant. Hierop zijn al extra maatregelen gezet, zoals intensieve begeleiding van jongeren in de vorm van traject- en job coaches . In de recessie zien we een teruggang in het aanbod van stage- en leerwerkplekken. Dit is een aandachtspunt, vooral bij het toelaten van jongeren tot arbeidsmarktrelevante opleidingen. Ook deelname aan technische opleidingen wordt zoveel mogelijk gestimuleerd.

Op het terrein van onderwijs is sprake van diverse recente en ook nog in te voeren wetswijzigingen, zoals de regelgeving voor het MBO, zoals Focus op Vakmanschap (o.a. invoering Entreeopleiding) en verlenging van de verblijfsduur in het VMBO, de gewijzigde uren normen en invoering van taal- en rekentoetsen.

Conclusie

Het aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters is met meer dan 30% verminderd ten opzichte van schooljaar 2011-2012.

Over 2015-2018 is een Meerjarenplan” de Regionale Agenda voor de toekomst, aanval op de schooluitval opgesteld door het bestuur van de RMC regio Zuid- en Midden-Kennemerland. Hierin worden de ambities voor de komende periode vastgelegd. Een aantal jongeren is (cognitief) niet in staat om een startkwalificatie te halen. Deze jongeren, voor een deel in een kwetsbare positie worden zoveel mogelijk naar een beroepskwalificatie toegeleid. Er wordt onderzocht door het onderwijsveld in samenwerking met de regio of aanvullend aanbod nodig is en hoe de samenwerking met werkgevers kan worden versterkt. In het najaar 2015 verschijnt op een aantal onderdelen een uitvoeringsplan VSV.

- Actie

Het stimuleren van technisch onderwijs.

Resultaat

Het aantal schoolverlaters in Nederland met een technisch diploma MBO op zak is met 26% nog altijd veel lager dan voor het totale aandeel van de beroepsbevolking werkzaam in de techniek op MBO verwacht mag worden (36%). De cijfers van het UWV geven ook in de regio Zuid-Kennemerland naast die in IJmond aan dat hier het tekort aan technisch personeel zal oplopen de komende jaren. De vraag van de bedrijven is sturend om het tekort terug te dringen. De Techniekraad Noord-Holland heeft afspraken gemaakt met partners als werkgeversorganisaties, UWV en gemeenten voor een actieve gezamenlijke inzet om de resultaten van de huidige inspanningen voor meer en goed opgeleid technisch personeel effectiever te laten zijn.

De gemeente Haarlem heeft binnen Provinciaal en MRA verband meegewerkt met acties gericht op het terugdringen van het tekort aan bèta en technisch personeel. De gemeente ziet de mogelijkheden die 3D printing biedt aan het bedrijfsleven als een voorbeeld voor de vernieuwing van de maakindustrie. De verwachtingen rondom de toekomst van 3D printing voor het bedrijfsleven zijn wisselend, maar voor jongeren kan het dienen als inspiratiebron in de keuze in welke richting ze gaan studeren. De gemeente ziet 3D printing dan ook als een ‘drager’ om het soms ouderwetse beeld van techniek bij jongeren (vieze handen, zware machines) een positieve draai te geven.

De gemeente heeft in 2014 een tiental 3D printers aan geschaft die op scholen zijn geplaatst en waar jongeren mee aan de slag kunnen. Daarnaast is Maak Haarlem in de Waarderpolder geopend waar projecten voor en door studenten en ondernemers uit Haarlem worden uitgevoerd die als doel hebben de nieuwe 3D print technologie beter bekend te krijgen bij studenten en ondernemers zodat zij hier in de praktijk mee aan de slag kunnen.

Conclusie

Blijvende aandacht voor het stimuleren van technisch onderwijs blijft geboden.

- Actie

Intensievere regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland-IJmond

Resultaat

Om mensen beter naar werk te kunnen begeleiden, heeft de gemeente in 2014 de samenwerking in de regio versterkt, zowel met regiogemeenten als met werkgevers, het UWV en andere partners. In oktober 2014 is het Werkplein en het Werkgeversservicepunt geopend. Hier vanuit werkt de gemeente Haarlem met al deze partners samen om een bijdrage te leveren aan de doelstellingen in de arbeidsmarktagenda. Ook het Lokaal Sociaal Akkoord speelt een belangrijke rol in het begeleiden van gemeentelijke doelgroepen naar werk in Haarlem en Zuid-Kennemerland door lokale afspraken te maken met werkgevers. Dit akkoord is eind 2014 gesloten. Er is nu één servicepunt voor de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland-IJmond. Informatie over vraag (vacatures), aanbod (WW-uitkeringen) en de verhouding tussen vraag en aanbod (spanningsindicator) op bedrijfssectorniveau in de arbeidsmarktregio is transparant gemaakt.

Conclusie

Met het in oktober 2014 geopende Werkplein en Werkgeversservicepunt is een belangrijke stap gezet voor een intensievere samenwerking in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland-IJmond. Hier vanuit werkt de gemeente Haarlem met al deze partners samen om een bijdrage te leveren aan de doelstellingen in de arbeidsmarktagenda.